

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจะสามารถบริหาร โรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการประถมศึกษาได้ นั้นสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือการให้โรงเรียนจัดทำแผนตั้งแต่ก่อนเริ่มปีการศึกษาและนำมาปฏิบัติระหว่างปีการศึกษา การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่การที่โรงเรียนจะจัดทำแผนได้ถูกต้องนั้นสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติควรให้ความรู้เรื่อง การวางแผนแก่ครู-อาจารย์ในสังกัดก่อน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้ดำเนินการให้ความรู้ถึงวิธีจัดทำแผนบริหารโรงเรียนแก่คณะครู-อาจารย์ในสังกัดชั้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้จัดทำคู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษาแจกให้แก่โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนอันมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการผลิตเอกสารดังกล่าวก็คือ เพื่อเสริมสร้างความรู้ เรื่อง การวางแผนให้แก่บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดทุกคนโดยการนำคู่มือไปศึกษา นอกจากนั้นยังมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการวางแผนบริหาร โรงเรียนและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโรงเรียนในสังกัด จะมีการจัดทำแผนบริหาร โรงเรียนและนำไปปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๖: คำนำ) และหลังจากนั้นอีกประมาณ ๒ ปีคือในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น เป็นโครงการอบรมหัวหน้าสถานศึกษาในสังกัดทุกคนด้วยสื่อผสมประกอบด้วย การศึกษาจากหนังสือประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองจำนวน ๒๐ เล่ม วิทยุไอ สไลด์ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีการทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเพิ่มความรู้อันเชิงการบริหารโรงเรียนให้แก่หัวหน้าสถานศึกษา จะได้ว่าบริหารโรงเรียนอย่างมีหลักการยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๘: คำนำ) การวางแผนในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาใน

สื่อผสมนี้ ทั้งนี้หัวหน้าสถานศึกษาทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้เรื่อง การวางแผน
ในโรงเรียนด้วย

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการให้ความรู้
แก่ครู - อาจารย์ในสังกัดทั้งสองครั้งนี้และโครงการทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ อี้ออกกัน
ผู้วิจัยเชื่อว่าครู - อาจารย์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติน่าจะมี
ความรู้ในเรื่อง การวางแผนในโรงเรียนและสามารถนำเอาความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน
ของตนเองได้เป็นอย่างดี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เป็นหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ครู - อาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนทุกคนในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีจึงมีความรู้ในเรื่อง การวางแผนในโรงเรียนและสามารถนำ
ความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัด
ชานกรุงที่มีลักษณะทางสังคมกระจายทั้งแบบส่วนที่เป็นสังคมเมืองที่เจริญก้าวหน้าและสังคมที่ห่างไกล
ในชนบท การวางแผนในโรงเรียนในพื้นที่และในสังคมที่มีลักษณะที่แตกต่างกันแต่อยู่ภายในสังกัด
เดียวกันนี้ น่าจะมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจศึกษา หาคำความเข้าใจ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ทั้งทาง
ด้านวิชาการและการนำผลไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง การวางแผนของ โรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
แต่ในปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยว่าครู - อาจารย์ของ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีได้นำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด มีการประยุกต์ใช้อย่าง
เหมาะสมหรือไม่และมีปัญหาใดบ้างในการปฏิบัติจริงผู้วิจัยจึง ได้ทำวิจัย เรื่องนี้ขึ้น เพื่อให้ทราบถึง
สภาพการวางแผน ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์
ในการส่งเสริมและปรับปรุง การวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนนทบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่

- ๑. เพื่อศึกษาสภาพของการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
- ๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตที่สำคัญดังนี้

- ๑. จะทำการวิจัยเฉพาะเรื่องของการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีเท่านั้น
- ๒. เรื่องของการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษาจะครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ ๆ ดังนี้
 - ๒.๑ การเตรียมการก่อนการวางแผน
 - ๒.๒ การจัดทำแผน
 - ๒.๓ การปฏิบัติตามแผน
 - ๒.๔ การประเมินผล
 - ๒.๕ ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน
 - ๒.๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการวางแผนในโรงเรียนให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะมีคำนิยามที่สำคัญดังต่อไปนี้

- โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๓๒๐ คนขึ้นไป
- โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๓๒๐-๓๑๕ คน
- โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๓๑๕ คนลงมา
- หัวหน้าสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือ

ผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา หมายถึง ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
โรงเรียนหรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

๑. ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
ในการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
๒. ผู้ที่สนใจในเรื่องการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษาจะใช้เป็นเอกสารในการ
ศึกษาค้นคว้าต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทําวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการที่สำคัญดังต่อไปนี้

ลำดับขั้นตอนของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดลำดับเป็นขั้นตอนสำคัญ ๆ ๖ ขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน การวางแผนการศึกษาและการวางแผนใน
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากเอกสารต่าง ๆ
และจากการสัมภาษณ์ผู้
๒. นำความรู้ที่ได้มากำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย
๓. นำกรอบความคิดในการวิจัยไปสร้างเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
๔. นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะ
๖. จัดทำรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชากร
ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาและผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวางแผน

ของโรงเรียนโดยตรงในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางทั้งหมด ส่วนผู้บริหารในโรงเรียน
ขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนมากนั้นได้เลือกตัวอย่างมาประมาณ ๓๐ เปอร์เซนต์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบศึกษา
เอกสาร ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประสานกันตามกรอบของแบบการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจาก
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทั้ง ๖ แห่งให้ช่วยแจกและช่วยเก็บให้ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล
ที่ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสารเป็นเครื่องมือผู้วิจัย คินทางไป เก็บด้วยตนเองทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการดังนี้
๑. ข้อมูลที่ได้จากค่าตามแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่
หากร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
 ๒. ข้อมูลที่ได้จากค่าตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย
หากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
 ๓. ข้อมูลที่ได้จากค่าตามแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
จัดหมวดหมู่ของเนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียงและในรูปของความเรียง

ลำดับขั้นตอนของการรายงานการวิจัย

ในการจัดทำรายงานการวิจัยครั้งนี้ได้จัดเป็น ๕ บทดังนี้
บทที่ ๑ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และ
วิธีดำเนินการวิจัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๒ กล่าวถึงการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และการสัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับการวางแผน
แล้วสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ ๓ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด

บทที่ ๔ กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษา

เอกสาร

บทที่ ๕ กล่าวถึงการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ